

**MODA TASARIMINDA AKSESUAR OLARAK EŞARP
(30 AĞUSTOS ZAFER BAYRAMI ÖRNEĞİ)¹**

SCARF AS AN ACCESSORY IN FASHION DESIGN
(30 AUGUST VICTORY DAY EXAMPLE)

Öğr. Gör. Dr. Müzeyyen AYGÜN

Öğr. Gör. Dr., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Gediz Meslek Yüksekokulu, Tasarım
Bölümü, Orcid: 0000-0002-6948-044x

Özet

Giysilerin kullanışlı, verimli ve çekici hale getirilmesi için giysiye ilave edilen ya da bedene takılan parçalar aksesuar olarak tanımlanmaktadır. Aksesuarlar hayatı kolaylaştırmak ve kullanan kişilerin ihtişamını göstermek için tasarlanmışlardır. Eşarp, boyuna, omuza ve başa örterek giyilen, sıcaklık, görsellik, dini sebepler ya da saç temiz, toplu tutmak için kullanılan moda aksesuarıdır. Eşarbin kuru çöllerde toz ve dumanı ağız ve burundan uzak tutmak, sıcak havada teri emmek ve soğuk iklimlerde sıcak tutmak gibi birçok işlevsel kullanımı mevcuttur. Eşarbin geçmişi oldukça mütevazı köklere dayanmaktadır. Eski Mısırlılarla başlayarak Hırvat, Çin ve Fransız kültürlerine kadar uzanan bir geçmişe sahiptir. Geçmişten günümüze sınıf ve statü göstergesi olarak kullanılmıştır. Özellikle Çin ordusu bir sıralama işareti olarak eşarp kullanma konusunda köklü bir geleneğe sahiptir. Askeriyede bireye verilen statü veya pozisyonu ifade etmek için keten, pamuk ve ipekten eşarplar kullanılmıştır. Eşarplar belirli kişiye verilen kadroyu, konumu ve gücü göstermede önemli olmuştur. Eşarbin askeri birliklerde Birinci Dünya Savaşı ve İkinci Dünya Savaşı sırasında da kullanımı devam etmiştir. Eşarpların geçmişte özel bir günün anısına o günü hatırlatmak amacıyla da tasarlanarak kullanıldığı görülmüştür.

Moda Tasarımında Aksesuar Olarak Eşarp (30 Ağustos Zafer Bayramı Örneği) isimli araştırmanın ana amacı; 30 Ağustos Zafer Bayramı temalı özgün anı eşarp tasarımları oluşturmaktır. Bu amaca bağlı olarak moda aksesuarlarından olan eşarp ürünlerinin farkındalık oluşturma gücünün dikkate alınması, görüntülerin akılda kalıcılığının artırılması ile 30 Ağustos Zafer Bayramı'nın yaşatılması ve gelecek kuşaklara aktarılması için anı eşarp tasarımı oluşturmak amaçlanmıştır.

Araştırmada genel tarama modeli ile ilgili literatür taranarak tasarımda esin, esinlenme ve esin kaynaklarını yansıtmak konusunda bir çerçeve geliştirilerek, uygulama ilkelerini ortaya koyarak özgün 30 Ağustos Zafer Bayramı temalı anı eşarp tasarımları oluşturulmuştur.

Anahtar kelimeler: Aksesuar, Eşarp Tasarımı, Anı Eşarp, 30 Ağustos Zafer Bayramı

¹ Bu araştırma, İktisadi Kalkınma ve Sosyal Araştırmalar Enstitüsü tarafından 29-30 Ağustos 2022 tarihinde düzenlenen 4. Uluslararası 30 Ağustos Sempozyumunda sunulan ve sempozyum kitabında yer alan bildirinin genişletilmiş halidir.

Abstract

The parts added to the clothes or attached to the body to make the clothes useful, efficient and attractive are defined as accessories. Accessories are designed to make life easier and show the magnificence of the people who use them. Scarf is a fashion accessory that is worn to cover the neck, shoulders and head, for warmth, visual appeal, religious reasons or to keep the hair clean and tidy. The scarf has many functional uses such as keeping dust and smoke away from the mouth and nose in dry deserts, absorbing sweat in hot weather and keeping warm in cold climates. The history of the scarf is based on very humble roots. It has a history starting with the ancient Egyptians and extending to Croatian, Chinese and French cultures. It has been used as an indicator of class and status from past to present. The Chinese military, in particular, has a long tradition of using scarves as a rank mark. Scarves made of linen, cotton and silk were used to express the status or position given to the individual in the military. Scarves have been important in demonstrating the cadre, position and power given to a particular person. The scarf continued to be used in military units during the First World War and the Second World War. It has been seen that scarves were designed and used in the past to commemorate a special day, as well as to remind that day.

The main purpose of the research named Scarf as an Accessory in Fashion Design (30 August Victory Day Example); It is to create unique memory scarf designs with the theme of August 30 Victory Day. Depending on this purpose, it is aimed to create a memory scarf design in order to take into account the awareness-raising power of scarf products, which is one of the fashion accessories, to increase the memorability of the images, to keep the 30 August Victory Day alive and to transfer it to future generations.

In the research, the literature related to the general scanning model was scanned and the original 30 August Victory Day scarf designs were created by developing a framework for inspiration, inspiration and reflecting the sources of inspiration in design, by revealing the application principles.

Keywords: Accessory, Scarf Design, Memorial Scarf, August 30 Victory Day

GİRİŞ

Brenninkmeyer (1963:4), modayı toplum içinde belirli bir zamanda benimsenen giysinin yaygın kullanımı olarak tanımlamıştır (Kavamura, 2005:21). Sözcük olarak Moda Latince “modus”tan gelmektedir ve tarz anlamındadır. Aksesuar kelimesi ise Fransızcadan gelmektedir. Türk Dil Kurumu (TDK) tarafından “giysiyi bütünleyen çanta, kemer, şapka, eldiven, mücevher vb. eşya” olarak tanımlanmaktadır (www.sozluk.gov.tr). “Aksesuar vücut üzerine giyilen veya bir kişi tarafından taşınan aynı zamanda kullanıcıdan tamamen bağımsız bir nesnedir. Aksesuar bedenin uzantısıdır; korumak, saklamak veya övünmek için kullanılabilen çıkarılabilir parçalardır. Vücudun güçlü uzantısı olarak aksesuar binlerce farklı türden oluşmaktadır ancak genel anlamda aksesuarın dört ana biçimi çanta, ayakkabı, mücevher ve şapkadır” (Lau, 2014:6-10). Bunların yanında eşarp, kravat, gözlük, kemer, kol saati, eldiven küçük aksesuarlar olarak kullanımları oldukça yaygınlık kazanmıştır.

“Aksesuarlar hayatı desteklemek ve kolaylaştırmak için icat edilmişlerdir. Aynı zamanda aksesuarlar kullanan kişinin ihtişamını göstermek için de tasarlanmıştır” (Lau, 2014:10). “Aksesuarlar taşıyan kişinin kimliğini temsil eden etkileyici semboller olarak da

kabul edilmektedir. Kullanılan aksesuarlar, kullanıcının zenginliği, rütbesi veya toplumdaki statüsü hakkında birçok bilgi vermektedir. 16. yüzyılda işlemeli eldivenler ve dantel kenarlı mendiller statü sembolü olarak kullanılmış, erkeklerin kullandığı siyah kadife mahkeme kepi aristokratları alt sınıf halklardan ayırmıştır. Gerçek mücevherler her yaşta, zenginliği ifade etmek için 15. yüzyıl başlarından 18. yüzyıl sonlarına kadar tüm aksesuarlarda kullanılmıştır. Viktorya Dönemi kadınları ve yükselen, zengin orta sınıfın kızları ise kendilerini hizmetkârlarından ayırmak için kapalı beyaz veya limon renkli eldivenler giymişlerdir. Viktorya Dönemi genç erkekleri ise oldukça uzun silindirik bir şapka takarak üstünlüklerini ifade etmişlerdir. Üst sınıflar ile orta veya “tüccar” sınıfı sadece giysileri ile değil, aynı zamanda kullandıkları aksesuarları ile de keskin bir şekilde ayrılmıştır” (aktaran Warren, 1987:6); (alıntılayan Arabacı, 2020: 6).

Eşarp geçmişten günümüze işlevsel bir aksesuar olmuştur. Eşarp, “boyuna, omuza bazen de başı örterek giyilen, sıcaklık görsellik, dini sebepler ya da saçı temiz toplu tutmak için kullanılan aksesuardır” (aktaran Nevman ve Sharraf, 2013:167); (alıntılayan Aygün, 2021:86). “Eşarbin tarihi Antik Mısır'a kadar uzanmaktadır. Moda figürü olan Kleopatra, kendisini çok sayıda eşarbin içine sararak Romalı ve Mısırlı kadınlar için eşarbi moda zorunluluğu haline getirmiştir. Romalı kadınların sosyal rütbelerini belirtmek için farklı renklerde eşarplar kullanmaları ile eşarp ilk statü aksesuarlarından biri haline gelmiştir” (The Free Lance, 1970: 6). Romada işçi sınıfı insanlar ketenden yapılan ve sıcak havada terlerini emerek takan kişinin temiz kalmasını sağlayan kare bir ter bezi “sudarium”u kullanmışlardır (Sachidhanandham, 2018:2) (Lau, 2014: 164).

Eşarp, 19. yüzyılın başlarında erkekler ve kadınlar için gerçek bir moda aksesuarı haline gelmiştir. 20. yüzyılın ortalarına gelindiğinde, eşarplar hem erkekler hem de kadınlar için en gerekli ve çok yönlü giyim aksesuarlarından biri olmuştur.

Eşarplar geçmişten günümüze pamuk, ipek, keten, yün gibi doğal liflerden üretilbildiği gibi yapay liflerden de üretilmiştir. En beğenilen ve pahalı eşarplar %100 ipektir. Doğal liflerden olan ipek çoğunlukla eşarplar için kullanılır. Baskılı ipek bir eşarp diğer eşarplar içinde öne çıkarmaktadır. İpek eşarplar lüksün sembolü haline gelmiş statü ve zenginliği göstermek için kullanılmıştır. Askeriyede bireye verilen statü veya pozisyonu ifade etmek için keten, pamuk ve ipekten eşarplar kullanılmıştır. Eşarp belirli bir kişiye verilen kadroyu, konumu ve gücü göstermede önemli olmuştur. Eşarp zümreyi ve aksesuarı kullanan kişinin önemini ifade etme aracı olan dini amaçlar gibi birçok sebeple takılabilmektedir.

“Günümüzde moda bilincine sahip birçok tüketici, tasarım eşarpları lüks, hafif, görsel olarak çarpıcı bir hediye olduğu ve hepsi tek bir basit aksesuarda yüksek statü sağladığı için mükemmel bulmaktadır. Günümüzde neredeyse her önemli tasarım firmasının bir eşarp çizgisi vardır” (Crowe Weisberg, 2001:3-60). “Alexander McQueen, Cole Haan, Coco Chanel, Lanvin, Herms, Nicole Miller, Ferragamo, Emilio Pucci, Christian Dior, Fendi, Louis Vuitton ve Prada gibi önde gelen uluslararası markalar, eşarplar için ayrı bir tasarım, üretim ve satış hattına sahiptir.” (Sachidhanandham, 2018:4).

Eşarplar fular, bandana, omuz örtüsü gibi kullanım alanı oldukça geniş moda aksesuarlarıdır. Ayrıca günümüzde tablo olarak da kullanımı yaygınlık kazanmıştır. Eşarp geçmişte özel bir günün anısına o günü hatırlatmak amacıyla tasarlanarak kullanılmıştır.

Kraliçe Victoria'nın tahta geçişinin 60. Yılı anısına ipek eşarp tasarlanmıştır ve tasarlanan ipek eşarp Metropolitan Sanat Müzesinde sergilenmektedir (Fotoğraf 1).

Fotoğraf 1. Kraliçe Victoria'nın tahta geçişinin 60. Yılı anısına tasarlanan ipek eşarp (www.metmuseum.org)

Ulu Önder Mustafa Kemal Paşa komutasındaki Türk ordusunun zaferi ile sonuçlanan Büyük Taarruz ve Başkomutanlık Meydan Muharebesi, dünya tarihinin gördüğü en büyük kahramanlık destanlarından biridir. Düşman ordusunu tamamen yurttan atmak amacıyla bir yıl kadar süren hazırlık döneminden sonra 26 Ağustos 1922'de Başkomutan Mustafa Kemal Paşa, Büyük Taarruzu başlattı. 30 Ağustos sabahında Zafertepe Çalköy'de birliklere taarruz emrini verdi. Dumlupınar'daki meydan muharebesinde kahraman Mehmetçik, Yunan birliklerini imha etti.

Araştırmada 30 Ağustos Zafer Bayramı temalı özgün eşarp tasarlanarak farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. Aynı zamanda 30 Ağustos Zafer Bayramı anısını tasarımlarda yaşatmak oldukça geniş kullanım alanı ile büyük kitlelere ulaşmak eşarp tasarımları ile mümkün olabileceği düşünülmüştür. Araştırma 30 Ağustos Zafer Bayramı temalı anı eşarp tasarımları ile moda tasarımına sanatsal katkı sağlayacaktır. 30 Ağustos Zafer Bayramı'nın yaşatılması ve gelecek kuşaklara aktarılması için gereklidir.

EŞARP TASARIMI

“Eşarp kullanım yerine göre dikdörtgen ve kare formlarda olabilmektedir. Ülkemizde kare formuna eşarp dikdörtgen formuna şal denilmektedir. “Eşarp ve şal farklı boyutları ile birbirinden ayrılırken kare (Eşarp) ve dikdörtgen (Şal) formların her ikisi için İngilizce’de “Scarf” terimi kullanılmaktadır. Fakat genelde “scarf” dendiğinde bir kare eşarp, “long scarf” denildiğinde ise şal anlaşılmaktadır” (Aygün, 2021: 86). Kare şeklinde olan eşarplar; 56x56, 64x64, 91x91 ve 112x122 cm boyutlarında olabilmektedir. Genellikle 90x90 cm eşarplar tercih edilmektedir. “Eşarbin şekli istenilen nihai kullanımına göre belirlenir. Eşarplar, boynun etrafını sarmak için farklı genişliklerde tasarlanan uzun dikdörtgen şekilden başın çevresine bağlamak için kare olanlara, tasarımda değişkenlik göstermektedir. Yüzey alanının büyük olması eşarbin avantajlarından biridir. Bir eşarp, nakış, baskı ve özel dokumalar gibi bilindik örneklerle birçok farklı tasarım özelliğini kapsayabilir.” (Lau, 2014:165).

Eşarp tasarımı; Form, malzeme, tipografi, renk ve görüntü gibi tasarım öğelerini bir araya getiren yaratıcı bir çalışma alanıdır. Çizgi, şekil, renk, doku gibi tasarım öğeleri eşarp tasarımını şekillendirir. Eşarp tasarımı, göze hoş gelen ve tasarım öğeleri ile dikkat çeken bir görsel organizasyon oluşturmaktır. Eşarp tasarımında; Eşarbin rengi, yapısı veya malzemesi,

işlevi, tasarımı temel tasarım ilkeleri dikkate alınarak, moda trendine uygun olarak tasarlanması dikkat çeken tasarım öğeleridir. Eşarp desen tasarımcısı, eşarba kimlik kazandıracak görsel unsurları belirleyip tasarlamakla sorumludur. Eşarp desen tasarımcısı, beyin fırtınası, araştırma ve keşif, stratejik düşünme gibi tasarım yöntemleri kullanarak tasarımlarını gerçekleştirir. Tasarım aşamasında renk, kompozisyon, tipografi, fotoğraf ve illüstrasyon gibi tasarım öğelerinin eşarp yüzeyindeki kullanım yöntemlerini belirlemeye çalışır. Tasarımcı tasarlayacağı eşarpta hangi tasarım öğelerine yer vereceğini, hangi öğelerin gerekli olduğunu doğru ve yerinde belirlemelidir. Bazen sadece tipografik öğeler, bazen de sadece fotoğraf ya da illüstrasyon kullanılarak oldukça etkili ve ayırt edici eşarplar tasarlanabilmektedir.

“Tipografi yazılı bir düşüncenin görsel bir biçim almasıdır. Tipografi aynı zamanda bir tasarımın karakteri ve duygusal niteliği üzerindeki en etkili öğelerden biridir. Tipografi nötr bir etki oluşturabilir veya tutkuları harekete geçirebilir; sanatsal, politik veya felsefi hareketleri sembolize edebilir veya bir bireyin veya organizasyonun kişiliğini ifade edebilir” (Ambrose ve Harris, 2014:6).

Tipografik unsurlar eşarp tasarımını görsel ve sözel olarak ifade eden önemli unsurlardır. Günümüzde tekstil ve moda tasarımcısı oldukça fazla tipografik seçeneklerle karşı karşıyadır. Dijital ortamda sayılmayacak yazı karakterleri mevcuttur.

Eşarp tasarımında görsel imge (fotoğraf, illüstrasyon veya sembol) etkili bir biçimde kullanıldığı takdirde dikkat çekerek ilgiyi artırır. Görsel imgeler etkili bir iletişim kurabildikleri ve çabuk algılanabildikleri için eşarba ana temasını oluşturur. Eşarp tasarımında kullanılan görsel unsurlardan bir tanesi fotoğraftır. Fotoğrafik imgeler inandırıcılığı daha fazla yansıttığı için eşarp tasarımında tasarımcılar tarafından kullanılmaktadır.

İllüstrasyonlar anlatım biçimi ve teknik açıdan geniş bir yelpaze sağladığı için eşarp tasarımının vazgeçilmez grafik unsurlarındandır. Basit kontur çizimlerinden ayrıntılı çizimlere kadar birçok illüstrasyon tekniğini eşarp tasarımcılarının tasarımlarında görebilmekteyiz. Eşarp desen tasarımında illüstrasyon ayırt ediciliği sağlamada etkili bir unsur olmuştur. İllüstrasyon tekniği ile eşarplar modern, güncel ve çekici bir kimlik kazanmıştır.

İllüstrasyon, zanaata ve geleneksel olana gönderme yaptığı için günümüzün yüksek teknolojiye dayalı dünyasında illüstrasyon tekniği ile tasarlanan eşarp geleneksel ve el yapımı etkisi oluşturduğu için bu teknikle tasarlanmış eşarplar tercih edilmektedir. Günümüzde birçok stil ve teknikle illüstrasyon ile eşarp tasarımı yapılmaktadır. Ayrıca eşarp tasarımcılarının ve eşarp markaların kendine özgü sanatsal illüstrasyon üslupları ile stile dayalı çeşitliliği arttırmıştır.

Fotoğraf 2. Tipografik Eşarp Tasarımı
(<https://www.aker.com.tr>)

Fotoğraf 3. Eşarp Tasarımında Fotoğraf Kullanımı
(<https://www.aker.com.tr>)

Fotoğraf 4. İllüstrasyon Eşarp Tasarımı

Bir eşarp tasarımı konsepti hem işlevsel (sıcak tutma, toz ve dumanı ağız ve burundan uzak tutma ve renk haslığı, ter haslığı, su damlası haslığı gibi haslıklar, çevreye duyarlı vb.) hem de estetik (yenilikçi, yaratıcı, çekici, ayırt edici, özgün vb.) açıdan çekici olması gerekir.

30 AĞUSTOS ZAFER BAYRAMI TEMALI ANI EŞARP TASARIMI

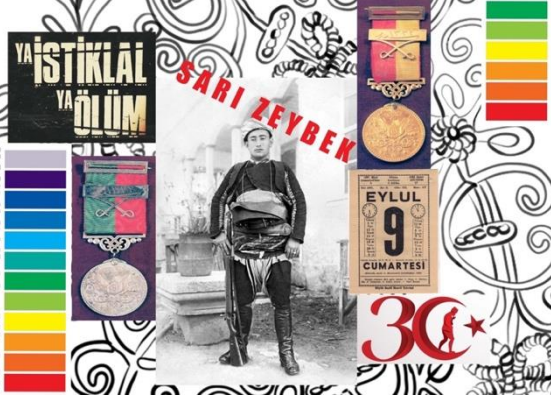
30 Ağustos Zafer Bayramı anı eşarp tasarımı tema seçimi kavramsal yaklaşımla oluşturulmuştur. İnceleme, gözlem, keşfetme, kaydetme yolculuğu olan araştırma sürecinde konsept veya tema oluşturmaya yardımcı olan görsel esinlenmeler ile tasarım sürecine başlanmıştır. Bu süreçte şekil ve strüktür, detaylar ve renk konusunda araştırma yapılmıştır. Tasarımın başlangıç noktası olan renk araştırmasında gençliğe hitap eden saf renkler tercih edilmiştir. Hareketlilik, canlılık ve cesaretin rengi kırmızı, sakinleştirici ve modern mavi, barış ve huzurun rengi yeşil, dikkatin rengi sarı ve turuncu, yaratıcı, saygınlık ve itibar rengi olan mor renkler tercih edilmiştir (Fotoğraf 5). Tasarım araştırması sürecinde kültür, tarih, doğa, çağdaş eğilimler tasarımcılara esin kaynağı olmaktadır. Araştırma sürecinde araştırma panosu görselleri ikincil kaynaklar olan kitap, dergi ve internetten elde edilmiştir. 30 Ağustos Zafer Bayramı anı eşarp tasarlamak için araştırma panosu hazırlanmıştır. Araştırma panosu için görsel araştırma kategorilerinden renk, tarihi etkiler, kültürel etkiler, şekil veya strüktür seçilmiştir. Renk kategorisi için; kırmızı, mavi, yeşil, sarı, turuncu ve mor, kültürel kategori için zeybek giysileri, tarihsel kategori için 1919-1922'ler belirlenmiştir (Tablo 1).

“XX. asrın ilk çeyreğine gelinip Balkan Savaşı (1912), 1. Dünya Savaşı (1914) gibi olaylar ortaya çıkıp seferberlik ilan edildiğinde birçok kimse, salgın hastalıklar nedeniyle ve olayları millî bir sorun olarak algılamadıklarından bölgelerinde dağlara çıkıp zeybeklik etmeye başlamışlar, Kurtuluş Savaşı ile başlayan millî mücadele döneminde Gazi Mustafa Kemal'in deyimiyle “vatan mevzu ise gerisi teferruattır” bilinciyle bir bütün olarak cepheye koşmuşlardır.” (aktaran Yavuz, 2012, 35); (alıntılayan Gençoğlu, 2019:97). “Zeybeklik kavramı, efelerin millî mücadeledeki cansiperane gayretleriyle halkın dimağında öylesine nakşolmuştur ki sosyal ve kültürel her alanda birer simge haline gelmişlerdir” (Gençoğlu:2019:100). “Anadolu’da, geçmişte haksızlığa uğrayanın yanında olan zeybekler, özellikle Millî Mücadele yıllarında vatanın özgürlüğü için savaşmalarıyla, halkın sevgilisi haline gelmiş, halk her yerde her ortamda ve her şekilde zeybeklerin yanında olmuş, onlara sıkı sıkı sarılmış ve bağlanmışlardır. Mertlik, cesurluk ve yiğitlik simgesi haline gelmişlerdir” (Erkan, 2020:286-289). Zeybekler gerek oyunları gerekse kıyafetleri ile dikkat çekmişlerdir. Bu sebeptendir ki eşarp tasarımında görsel araştırma kategorilerinden biri olan kültürel etkilerden zeybek giysileri seçilmiştir. Eşarp tasarımları sosyal ve kültürel her alanda birer simge haline gelen zeybeklerin giysilerindeki motiflerden oluşturulmuştur. Zeybek giysi motifleri Kütahya Olgunlaşma Enstitüsünün hazırladığı, Kütahya Zeybek Alayı adlı kitaptan alınmıştır.

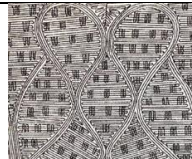
Fotoğraf 5. Renk Skalası

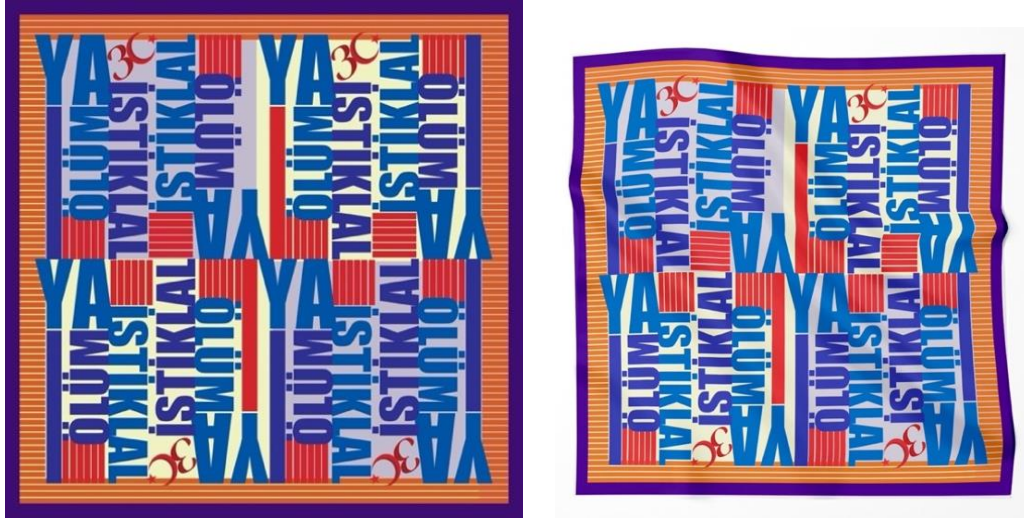
Tablo 1. Görsel Araştırma Kategorisi

Araştırma Panosu	Görsel Araştırma Kategorisi
	Renk: kırmızı, mavi, yeşil, sarı, turuncu ve mor Kültürel kategori: zeybek giysileri, Atatürk'ün madalyaları Tarihsel kategori: 1919-1922 Şekil kategorisi: Geometrik şekiller

Araştırma panosu ve görsel araştırma kategorileri doğrultusunda eşarp desen tasarımları yapılmıştır. Desenler Adobe Photoshop programında çalışılmıştır. Eşarp ebatı 90x90 cm olup 300 dpi'dır. Tasarlanmış olan desenlerin ipek kumaşa basılması önerilir. İpek kumaşa baskı ve kullanılan renkler daha kaliteli bir görünüm sağlar.

Tablo 2. Görsel Kaynaklar

Tasarım 3		Tasarım 4		Tasarım 5	Tasarım 6
					
Fotoğraf Atatürk'ün Madalyaları (https://isteataturk.com m)	6. Fotoğraf Kütahya Zeybek Cepken Motifi (Kütahya Olgunlaşma Enstitüsü, 2018: 158)	Fotoğraf 8. Atatürk Resmi (https://tr.interest.com)	Fotoğraf 9. Kütahya Zeybek Cepken Motifi (Kütahya Olgunlaşma Enstitüsü, 2018: 86)	Fotoğraf 10. Kütahya Zeybek Cepken Motifi (Kütahya Olgunlaşma Enstitüsü, 2018: 169)	Fotoğraf 11. Kütahya Zeybek Cepken Motifi (Kütahya Olgunlaşma Enstitüsü, 2018: 104)

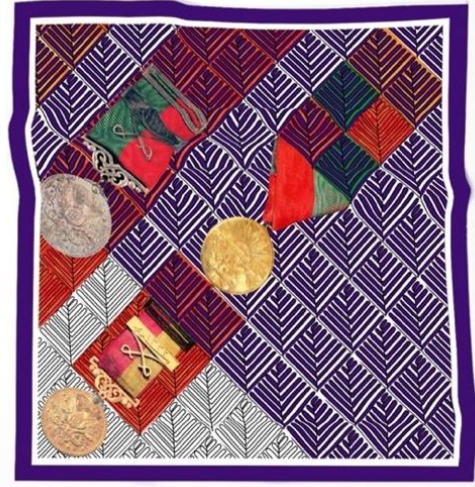
1 No.lu Eşarp Tasarımı**Tasarım 1. 1 No.lu Eşarp Tasarımı ve Eşarp Görünümü**

“Ya istiklal ya ölüm” düşüncesiyle yürütülen Türk Kurtuluş Savaşı sloganı ile tipografik kontrastlar oluşturulmuştur. Eşarp üzerindeki “Ya istiklal ya ölüm” yazılı mesaj tüketiciyi etkileyerek harekete geçirecektir. Tipografik unsurlar arasında görsel etkiyi güçlendiren farklı boyut ilişkileri kurulmuştur. Yazıların punto değeri belirsizliğe yol açmayan güçlü kontrastlar oluşturacak şekilde azaltılıp artırılarak doğru bir tipografi hiyerarşisi kurulmuştur.

2 No.lu Eşarp Tasarımı**Tasarım 2. 2 No.lu Eşarp Tasarımı ve Eşarp Görünümü**

Eşarp tasarımı tamamen tipografi ile oluşturulmuştur. 30 Ağustos Zafer Bayramı kare bir alana yerleştirilerek düzenlenmiştir. Birim kare olarak hazırlanan tasarım eşarp yüzeyine yatay ve dikey kare oluşturacak şekilde düzenlenmiştir. Bu şekilde yatay ve dikey yönlendirme yapılmıştır. Renkler ile sıcak-soğuk kontrast oluşturulmuştur. 30 Ağustos yazısı renkli olarak oluşturulmuş ve köşelere yerleştirilmiştir. Tasarımda düz çizgiler kullanılmıştır.

3 N No.lu Eşarp Tasarımı

Tasarım 3. 3 No.lu Eşarp Tasarımı ve Eşarp Görünümü

Eşarp tasarımı Atatürk'ün Madalyaları ve Kütahya zeybek cepken motifi ile oluşturulmuştur. İllüstrasyon ve fotoğraf kullanılarak asimetrik tasarım oluşturulmuştur. Tasarımda nesneler yatay ve dikey olarak yerleştirilerek yatay-dikey yönlendirme yapılmıştır. Renkler ile kontrastlık sağlanmıştır. Zemindeki desende dolu-boş, açık-koyu ilişkisi oluşturulmuştur. Açık-koyu ilişkisi ile hareket ortaya çıkmıştır. Hareket ile birlikte eşarp tasarımında abartı bir görünüm sağlanmıştır.

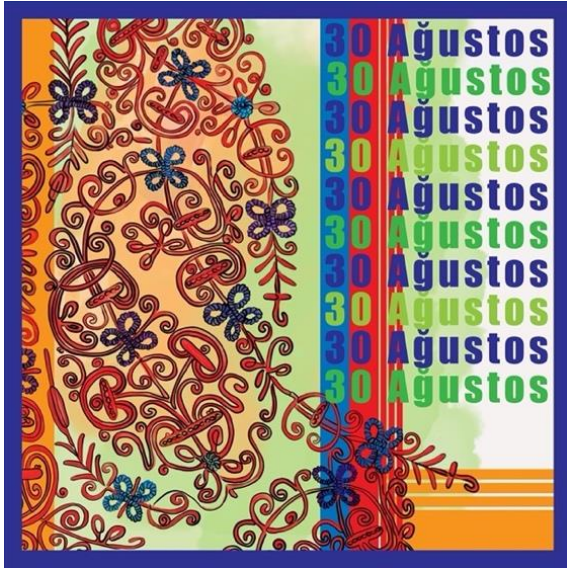
4 No.lu Eşarp Tasarımı

Tasarım 4. 4 No.lu Eşarp Tasarımı ve Eşarp Görünümü

Eşarp tasarımı Atatürk resmi ve Kütahya zeybek cepken motifi ile oluşturulmuştur. İllüstrasyon tekniği kullanılmıştır. Tasarımda Atatürk'e vurgu yapılmıştır. Vurgu ile görsel elemanlar arasında hiyerarşi oluşturulmuştur. Renkler ile kontrastlık sağlanmıştır. Zemindeki desende dolu boş ilişkisi oluşturulmuştur. Aynı zamanda zemindeki öğeler ritim ilkesine göre yerleştirilerek tasarımda birlik oluşturulmuş, ahenk sağlanmış, monotonluk gidererek duygusal etki yaratılmıştır.

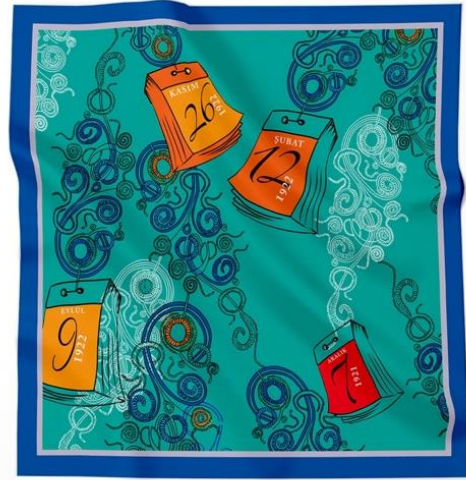
5 No.lu Eşarp Tasarımı

Tasarım 5. 5 No.lu Eşarp Tasarımı ve Eşarp Görünümü

Eşarp illüstrasyon tekniği ve tipografi ile tasarlanmıştır. Güçlü kontrast renkler ve yatay dikey çizgiler ile tasarımın dikkat çekiciliği artırılmış, yatay- dikey dengesi sağlanmıştır. Beynin ilk algıladığı unsur renk olduğu için güçlü kontrast renklerle dikkat çekme sağlanmıştır.

6 No.lu Eşarp Tasarımı

Tasarım 6. 6 No.lu Eşarp Tasarımı ve Eşarp Görünümü

Eşarp illüstrasyon tekniği ile tasarlanmıştır. Takvim sayfaları ile illerin kurtuluş günlerine vurgu yapılmıştır. Takvimler farklı ebatlarda yerleştirilerek boyut ile vurgu sağlanmıştır. Sıcak, soğuk renk kullanımı ile renk kontrastı, kare, yuvarlak formlar ile şekil kontrastı oluşturulmuştur. Neneler büyük küçük yerleştirilerek miktar kontrastı sağlanmıştır. Kontrastlıklarla tasarım hareket, ahenk, heyecan ve vurgu uyandırmak amaçlanmıştır. Tasarım zıtlıkların armonisidir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

30 Ağustos Zafer Bayramı temalı anı eşarp tasarımları ile Türk milletinin bu büyük zaferine dikkat çekerek farkındalık oluşturulmuştur. Bilindiği gibi tasarımın toplumu etki altına alma, ikna etme ve bilgilendirme gibi bir gücü vardır.

Tasarıma araştırma süreci ile başlanarak 30 Ağustos Zafer Bayramı anı eşarp tasarlamak için araştırma panosu ve görsel araştırma kategorisi hazırlanmıştır.

Araştırma panosu için görsel araştırma kategorilerinden renk, tarihi etkiler, kültürel etkiler, şekil veya strüktür seçilmiştir. Renk kategorisi için skalası oluşturulmuştur. Kültürel kategori için zeybek giysileri, tarihsel kategori için 1919-1922'ler belirlenmiştir.

Eşarp tasarımları illüstrasyon, tipografi ve fotoğraf tekniği ile oluşturulmuştur. Eşarp tasarımlarının kaynakları; sosyal ve kültürel her alanda birer simge haline gelen zeybeklerin giysilerindeki motifler, Atatürk'ün madalyaları ve Atatürk'ün Kurtuluş Savaşında söylediği sözlerdir.

İfade edilen tasarım kaynakları, tasarım ilke ve teknikleri ile 30 Ağustos Zafer Bayramı anısına altı adet eşarp tasarımı yapılmıştır.

KAYNAKLAR**Kitap**

Ambrosse G, Harris P. (2014). Grafik Tasarımında Tipografi, Litaratür Yayınları, İstanbul.

Crowe-Weisberg, P. (2001). 20th Century Designer Scarves A Marketing Tool, Fashion Institute of Technology, Masters Thesis Graduate Division of Costumes and Textiles, Published by ProQuest LLC (2015).

Kavamura, Y. (2005). Moda-Loji, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.

Yavuz, B. Galip (2012), *Zeybekler*, IV. Baskı, Efe Ofset ve Matbaacılık, İzmir

E-Dergi

Erkan, T. (2020). Zeybek Müziğinin Zamansal, Tempo ve Bireşim Değerlendirmesi, Eurasian Journal of Music and Dance, Cilt , Sayı 17, 286 - 303. [https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1461761\(20.08.2022\)](https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1461761(20.08.2022)).

Gençoğlu, M.S.H (2019). Yegâh Mûsikî Dergisi Cilt II, Sayı 2, 2019, s. 95-108, Osmanlı Belgeleri'nde Yörük Ali Efe ve Zeybekler, (<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/912024>) (20.08.2022).

Sachidhanandham, A. (2018), Scarf- A fashion expedition from Egypt, International Journal of Family and Home Science. [https://www.researchgate.net/publication/340284711_Scarf - A_fashion_expedition_from_Egypt](https://www.researchgate.net/publication/340284711_Scarf_-_A_fashion_expedition_from_Egypt) (23.08.2022).

Tez

Arabacı, H. (2020). Giyim Aksesuarları Tasarımında 3 Boyutlu Yazıcılarla Yeni Yaklaşımlar, Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Sanat ve Tasarım Anasanat Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Isparta.

Aygün, M. (2021). Anadolu Ekolojisinden Tekstil Tasarımına Özgün Yaklaşımlar: Kütahya Örneği, Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Sanat ve Tasarım Sanatta Yeterlik Tezi, Isparta.

İnternet adresi

[https://isteaturk.com/g/kategori/madalya-ve-nisanlar\(20.08.2022\).](https://isteaturk.com/g/kategori/madalya-ve-nisanlar(20.08.2022).)

[https://tr.pinterest.com/pin/123989795982480895/\(20.08.2022\).](https://tr.pinterest.com/pin/123989795982480895/(20.08.2022).)

[https://www.aker.com.tr/90x90-aker-sport-tivil-19713#lg=1&slide=0\(20.08.2022\).](https://www.aker.com.tr/90x90-aker-sport-tivil-19713#lg=1&slide=0(20.08.2022).)

[https://www.aker.com.tr/90x90-cacharel-twill-14196#lg=1&slide=0\(20.08.2022\).](https://www.aker.com.tr/90x90-cacharel-twill-14196#lg=1&slide=0(20.08.2022).)